

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО**

**Факультет економіки та бізнесу
Кафедра фінансів, обліку і оподаткування**

**СИЛАБУС
з навчальної дисципліни
«Управління фінансами територіальних громад»**

Викладач (і)	д.е.н., професор Романовська Юлія Анатоліївна
Кількість кредитів	3
Загальна кількість годин	90

Загальний опис навчальної дисципліни

Анотація курсу. Дисципліна «Управління фінансами територіальних громад» спрямована на формування у здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти загальних та фахових компетентностей щодо ефективного управління місцевими фінансами в Україні у процесі децентралізації, а саме об'єднані територіальні громади. Курс розроблено таким чином, щоб надати студентам необхідні знання щодо особливостей управління фінансами територіального розвитку з метою формування у майбутньому фінансової незалежності бюджетів територіальних громад, які будуть здатні приймати раціональні управлінські рішення у подальшій фінансово-економічній діяльності та забезпечувати не лише ефективне використання наявних ресурсів на основі реалізації раціональної стратегії управління фінансами територіальних громад, але і залучати додаткові грантові можливості для розширення власних конкурентних переваг.

Мета курсу: формування теоретичних знань щодо сутності, призначення та особливостей функціонування фінансів територіальних громад, як і забезпечуватимуть здатність висувати пропозиції та обґрунтовані рішення щодо формування і використання фінансових ресурсів органів місцевого самоврядування; застосовувати сучасні технології бюджетування, інструменти державної підтримки розвитку місцевого бізнесу, розуміти методи бюджетного регулювання та набуття практичних навичок використання отриманих знань для обґрунтування складних професійних рішень та вирішення проблем у професійній діяльності за умов невизначеності, наявності ризиків і динамічних змін у сфері фінансів.

Завдання вивчення курсу:

- засвоєння основних засад фінансового управління територіальними громадами в умовах децентралізації;
- усвідомлення особливостей функціонування та стратегічного управління розвитком, формування та реалізації фінансової політики ОТГ;
- засвоєння теоретичних основ механізму формування доходів і видатків бюджетів ОТГ;
- оволодінні методикою розрахунку фінансової спроможності об'єднаної територіальної громади та інструментів забезпечення її стабільного функціонування.

Результати навчання (компетентності)

Компетентності, які студент набуде в результаті вивчення дисципліни

Інтегральна компетентність Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у професійній діяльності або у процесі навчання у сфері фінансів, банківської справи та страхування, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Спеціальність	Загальні компетентності (ЗК)	Спеціальні (фахові) компетентності (ФК)	Результати навчання (РН)
D2 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»	ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК03. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні. ЗК05. Здатність приймати обґрунтовані рішення. ЗК06. Навички міжособистісної взаємодії. ЗК09. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).	ФК03. Здатність застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи та страхування. ФК05. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію. ФК06. Здатність застосовувати міждисциплінарні підходи при розв'язанні складних задач і проблем у сфері фінансів, банківської справи та страхування. ФК07. Здатність до пошуку, використання та інтерпретації інформації, необхідної для вирішення професійних і наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи та страхування. ФК08. Здатність застосовувати інноваційні підходи в сфері фінансів, банківської справи та страхування.	РН03. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності. РН06. Доступно і аргументовано представляти результати досліджень усно і письмово, брати участь у фахових дискусіях. РН07. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності РН12. Обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів. РН13. Оцінювати ступінь складності завдань при плануванні діяльності та опрацюванні її результатів РН16. Вміти застосовувати механізми формування, розподілу та використання місцевих бюджетів; планувати, адмініструвати й аналізувати фінансові ресурси територіальних громад, оцінювати вплив бюджетної політики на їх соціально-економічний розвиток.

Орієнтовний перелік тем лекцій

Тема 1. Бюджетна децентралізація

Тема 2. Теоретичні та інституційні основи управління фінансами територіальних громад

Тема 3. Управління видатками територіальних громад

Тема 4. Управління доходами територіальних громад

Тема 5. Фінансове планування та прогнозування в територіальних громадах

Тема 6. Бюджетний процес на місцевому рівні. Фінансова спроможність об'єднаних територіальних громад

Тема 7. Участь громадянського суспільства в управлінні фінансовими ресурсами територіальних громад: науково-правовий аспект

Тема 8. Ризики в управлінні фінансовими ресурсами територіальної громади

Тема 9. Цифровізація та інновації у фінансах територіальних громад

Тема 10. Бюджет орієнтований на результат. Вдосконалення управління фінансовими ресурсами територіальних громад

Орієнтовний перелік тем практичних занять

Тема 1. Бюджетна децентралізація

Тема 2. Теоретичні та інституційні основи управління фінансами територіальних громад

Тема 3. Управління видатками територіальних громад

Тема 4. Управління доходами територіальних громад

Тема 5. Фінансове планування та прогнозування в територіальних громадах

Тема 6. Бюджетний процес на місцевому рівні. Фінансова спроможність об'єднаних територіальних громад

Тема 7. Участь громадянського суспільства в управлінні фінансовими ресурсами територіальних громад: науково-правовий аспект

Тема 8. Ризики в управлінні фінансовими ресурсами територіальної громади

Тема 9. Цифровізація та інновації у фінансах територіальних громад

Тема 10. Бюджет орієнтований на результат. Вдосконалення управління фінансовими ресурсами територіальних громад

Політика курсу

✓Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За пропуски занять без поважної причини здобувач вищої освіти буде неатестований з даної дисципліни. Усі пропущені заняття мають бути відпрацьовані під час консультацій або на Освітньому порталі університеті.

✓Через об'єктивні причини (наприклад, карантин, хвороба, участь у конференції, науковому проекті, міжнародному стажуванні) навчання може відбуватись в on-line формі на Освітньому порталі ТДАТУ з використанням системи Moodle або за посередництва інших інформаційно-комунікаційних платформ чи технологій за погодженням із викладачем курсу.

✓Списування під час виконання контрольних заходів, диференційованого заліку та екзамену заборонені, зокрема із використанням мобільних гаджетів, комунікаційних засобів тощо.

✓Презентації та виступи мають бути авторськими (оригінальними).

✓Здобувач вищої освіти повинен дотримуватися академічної етики: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність, дбайливо ставитись до обладнання та книжкового фонду ТДАТУ, виконувати графік освітнього процесу.

Рекомендована література

1. Бюджетна децентралізація та її вплив на фінансове забезпечення територіальних громад. Режим доступу: <https://knute.edu.ua/file/NjY4NQ==/9f690dbd00a5bffa556897056d188f56d.pdf> 6
2. Бюджетна система. Навч. посібник. Львів: Видавництво «Магнолія 2006». 2025. 291 с.
3. Бюджетний кодекс України від 08.07.2018 № 2456-VI // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?user=a&find=1&typ=21>
4. Бюджетний процес в органах місцевого самоврядування. Під ред. Маркович Г., Поздєєва К., Демиденко Л., Наконечна Ю., Островські Б. Проект USAID «ГОВЕРЛА». 2024
5. Європейська хартія місцевого самоврядування [переклад з англійської мови Є. Вишневського]. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_036#Text
6. Цимбалюк, І., Павліха, Н., & Корнелюк, О. (2023). Місцеві бюджети як основа фінансової самостійності та конкурентоспроможності територій. *Економіка та суспільство*, (55). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-55-107>
7. Ярошевич Н. Б., Кондрат І. Ю., Якимів А. І. *Бюджетна система: практикум: навчальний посібник*. Львів: «Новий Світ–2000», 2025. 400 с.

Гарант освітньої програми

(підпис)

Олена ЯЦУХ